
**THE MEDIA – A TECHNIQUE OF THE RECONSTRUCTION OF THE MEMORY/OF
THE ACTUAL SITUATION AND A TECHNIQUE OF THE CONSTRUCTION OF THE
REMEMBRANCE/ OF THE REALITY**

Biljana Rajčinova-Nikolova, M.Sc

Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Republic of Macedonia, Institute of Macedonian
Literature, Skopje, b_rajcinova@yahoo.com

Abstract: The media are a museum for storage of a actual testimony - a memory, which once processed by media, as a remembrance, becomes a current presence, in other words a real present. The motive of making this paper is based on the theoretical determination of the terms memory, remembrance, actual/actuality, real/reality and the media to fortify their mutual relationship. On the basis of the theoretical elaboration of the remembrance, we define three concepts of it: the concept of the existence, the concept of the witness and the concept of the memory. According to the theoretical elaboration of the actual/of the actuality, of the real/of the reality and of the media, we define other three concepts: the optimistic, the pessimistic and the ironic-antagonistic. The subject of the research is to explore the content and the meaning of the phenomenon/the term memory and of the phenomenon/the term remembrance in / through the media, and thus to define the ways in which the media affects or are used as a tool in the reconstruction of the memory, in the construction of the remembrance, of the real/of the reality and in the simulation of the actual/of the actuality. The hypothesis is: the memory is a construction, the remembrance is a reconstruction, and the media are a tool/ a highly sophisticated resources for styling, shaping and complex articulating of the remembrance, of the real/of the reality and a tool for a simulating/a simulation of the actual/of the actuality. The purpose of the research is to explore the role and the function of the media in the reconstruction of the memory, in the construction of the remembrance (a national past event), of the real/of the reality and in the simulation of the actual/of the actuality to, which are directly affected by the dominant discourse. The methodology which is going to apply is the hermeneutic: interpreting the terms memory, remembrance, actual, real, media and simulation, and their relations in a various theoretical streamings and in various discursive practices. An opportunity for realization of the goal is to stream the national (electronic) media and to consider two cases (the war in Bosnia and Gulf War) of the simulation of the 'actual situation' in the media, to show what Baudrillard and Virilio mean when they say that the 'actual situation' disappears through the operation of the media.

Keywords: memorable, remembrance, real, actual, media, simulation, representation.

**МЕДИУМИТЕ – ТЕХНИКА НА РЕКОНСТРУИРАЊЕ НА ПАМЕТЕЊЕТО/НА
СТВАРНОТО И ТЕХНИКА НА КОНСТРУИРАЊЕ НА СЕЌАВАЊЕТО/НА
РЕАЛНОТО**

м-р Биљана Рајчинова-Николова

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, Република Македонија
Институт за македонска литература, Скопје, b_rajcinova@yahoo.com

Апстракт: Медиумите се музеј за складирање на стварно сведоштво - паметење, кое еднаш медиумски обработено како сеќавање станува актуелна презентност, реална сегашност. Мотив за изработка на трудот е врз основа на теоретското одредување на поимите паметење, сеќавање, стварно/стварност, реално/реалност и медиуми да се утврди нивната меѓусебна релација. Врз теоретската разработка на сеќавањето дефинираме три концепти на сеќавањето: концептот на постоењето, концептот на сведокот и концептот на споменот. Врз теоретската разработка на стварното/стварноста, на реалното/реалноста и на медиумите дефинираме други три концепти: оптимистички, песимистички и ирониско – антагонистички. Предмет на истражување е да се истражи содржината и значењето на феноменот/поимот паметење и на феноменот/поимот сеќавање во/преку медиумите, а со тоа да се дефинираат и начините на кои медиумите влијаат или се користат како алатка во реконструирањето на паметењето, во конструирањето на сеќавањето, на реалното/реалноста и во симулирањето на стварното/стварноста. Хипотезата е: паметењето е конструкција, сеќавањето е реконструкција, а медиумите се алатка/високософистицирани ресурси за стилизирање, обликување и

комплексно артикулирање на сеќавањето, на реалното/реалноста и за симулирање/симулација на стварното/стварноста. Цел на истражување е да се истражи улогата и функцијата на медиумите во реконструирањето на паметењето, конструирањето на сеќавањето(национален настан од минатото), на реалното/реалноста и во симулирањето/симулацијата на стварното/стварноста, кои пак се под директно влијание на доминантниот дискурс. Методологијата која ќе се применува е херменевтиката: толкување на поимите паметење, сеќавање, стварно, реално, медиуми и симулација и нивните релации во различни теоретски проследувања и дискурзивни практики. Можност за реализација на целта е да се проследат националните(електронски) медиуми и два случаи(војната во Босна и Заливската војна) на симулација на 'стварното' во медиумите, за да се покаже на што мислат Бодријар и Вирилио кога велат дека стварното исчезнува преку дејствувањето на медиумите.

Клучни зборови: паметење, сеќавање, стварно, реално, медиуми, симулација, репрезентација.

1. ПАМЕТЕЊЕ/СТВАРНО, СЕЌАВАЊЕ/РЕАЛНО, МЕДИУМИ/СВЕДОШТВО, КОД – ТЕОРЕТСКА РАМКА

Поимот паметење(латентен, магловит, трауматски феномен) по дефиниција е талог, флуидна, предназначена, непретставлива структура. Поимот сеќавање(манифестен, свесен и посттрауматски феномен) по дефиниција е извор на рефлексивна, конкретизирана, артикулирана, обликувана структура. И паметењето и сеќавањето се во тесна врска со идентитетот, па врз теоретската разработка на паметењето и сеќавањето дефинираме три концепти: на постоењето, споменот и сведокот. Според 'концептот на постоењето', паметењето е емпириски материјал содржан во нечија биографија, механички архивирана содржина во вид на настани, ликови, доживувања, додека сеќавањето не е само емпириски материјал кој се архивира механички, туку активно, проективно и антиципативно се гради. Според 'концептот на споменот', паметењето е ментална слика, а сеќавањето е реконструкција на минатото искуство, „се создава во мигот на присеќавањето и служи на исполнување на желбите и на себе залажувањето“(Молон, 2001: 10). 'Концептот на сведокот', паметењето го поврзува со очеvideц на настан од минатото, а сеќавањето со актер на настанот, „сеќавањето е секогаш веќе лажно, се (пре)создава при чинот на присеќавањето“(Фројд, 1987). „Кого, што, како, колку паметиме и се сеќаваме?“(Шелева, 2000: 65). 'Да паметиш' значи „процес на меморирање на сеќавањата, право на сеќавање“(Шелева, 2000: 67). 'Да се сеќаваш' значи да се реконструираш како во раскажувањето, а не да изнесуваш точен приказ на настан“(Молон, 2001: 10). Помеѓу паметењето и сеќавањето постои празнина/не изреченото, чие преиспитување значи да се зборува за сведоштво кое вкрстува две трауматологии: на сеќавањето и на неговото претставување пред другите. Оттука, прашањето за легитимитетот и правото на сеќавање кое се стекнува во корелација со социо-политичката/културната моќ да се зборува за нечие искуство со сопствен глас и во свое име.

Медиумите се комплексен вид сведоштво кое се врзува за синтаксата на паметењето/стварното/минатото и сеќавањето/реалното/меморијата. Медиумското паметење е медиумски музеј за складирање на наративните артефакти од минатото кои медиумски обработени претекнале во сегашност. Медиумското сеќавање е медиумска репрезентација/процес на когнитивен настан како актуелна презентност. Оттука, прашањата: Дали медиумите се ресурси кои служат за стварно продуцирање на настани или служат за монтирање/симулација на стварните настани и нивно реално репродуцирање? Дали односот на медиумите кон минатото ги чини заложници на паметењето/стварното или на сеќавањето/реалното или проектуално оптимистички, песимистички и ирониско-антагонистички насочени сподвижници? Според Жан Бодријар постојат три концепти за медиумите и за стварното/референтот: оптимистички, песимистички и ирониско-антагонистички. Оптимистичкиот концепт: „новите електронски медиуми хетерогените заедници на индустриските општества ќе ги претворат во хомогено глобално село“, застапуван е од Меклуан(1968). Песимистичкиот концепт: „медиумите како технологија на масовната свест се противречна категорија, а како алатка на приватните сопственици ја блокираат свеста на масите за стварните услови на егзистенција“, застапуван е од Енцесбергер(1994: 54). Ирониско – антагонистичкиот антиреален концепт на стварното: „медиумите се алатка за симулација на стварното која масите ја употребуваат за да исчезнат како стварност од задачите на општеството“, застапуван е од Бодријар(1983). Бодријар медиумите ги гледа како процес, артифициелна реалност која го репроцесуира стварното во неговиот симулиран модел, но негира било каква еволутивна улога на медиумите и смета дека медиумите кријат завера/таен договор против стварното(субверзивно сојузништво помеѓу медиумите и масите). Бодријар 'поништувањето/исчезнувањето на стварното' го гледа како семиотичко прашање, а неговиот сојузник во 'заверата против стварното',

Вирилио смета: „поништувањето на стварното е резултат на технолошката војна против нашите хумани сетила/на медиумскиот развој на визуелната антифеноменологија“ (1995). Вирилио (слично Бодријар) медиумите ги набљудува не како технологија за претставување на стварното, туку како ’конечна уметност на ширење слепило’, резултат на (лажен) трик при ’техниката на репрезентација’/монтажа, со чиј „развој поништувањата на стварното сè повеќе се шират“ (Вирилио, 1995: 14). Синтетичката перцепција на конечното/на непогледот се производи на новата технологија – оптоелектронската средина каде стварноста е движечка, брза и невидлива.

Француските теоретичари (Еко, Делез и Гатари) сметаат дека иронијата на стварното (производ на субверзивното сојузништво помеѓу медиумите и масите) дејствува низ ’код’. Според Еко „код е систем на правила за комбинирање на зборовите на термините во пораките“ (1984: 169). Делез и Гатари се сложуваат „кодот дејствува согласно аксиоматиката на режимската продукција и репрезентација наложена од режимот и форсирана од кодот до моментот на реструктурирање на желбата. Кодот е деспотски систем, кој во капитализмот ја уништува и последната желба“ (1983). Бодријар (како Делез и Гатари) на кодот му препишува деспотски својства и смета: „кодот има естетика и способност на заведување, иронични планови и зли стратегии; претставува контролна шема на комуникација; отворен е за инструментални влијанија; основна операција му е медиумскиот настан“ (1985). Кодот го симулира стварното во медиумите, а симулацијата е стратегијата со која кодот го произведува исчезнувањето на масите. Во трудов станува збор за форензично истражување во услови на медиумска реалност кое ќе не однесе на местото на престапот, и ќе се протолкуваат и разгледаат два случаи на направена симулација на стварното во медиумите (Заливската војна/Персискиот Залив и настан /последница од војната во Босна /областа Портланд во државата Мејн/САД), за да се покаже на што мислат Бодријар и Вирилио кога велат: „стварното исчезнува преку дејствувањето на медиумите“. Трудот ќе понуди и алтернативен тип на разбирање на прашањето за реалното во медиумите.

2. ВОЈНАТА ВО БОСНА, ЗАЛИВСКАТА ВОЈНА: СИМУЛАЦИЈА НА СТВАРНОТО

Општиот дискурс за војната во Босна реферирал на ограничувањата: една личност не може да биде и православен Христијанин кој пука на Муслиманите и/или Муслиман кој пука на православните Христијани. Медиумскиот дискурс војната во Босна ја објаснувал преку антагонистичките религиски и етнички поделби: позиции/референти за ’воениот’ идентитет. Медиумите како технологија на репрезентација на сликата/монтажата низ која сликата како знак добива измислен референт не се исклучени од ’уметноста на репрезентацијата’ и од ’поместувањето на значењата’, а парадигма се следните два настани. За време на војната во Босна, ABC телевизија за да ја едуцира публиката за војната емитувал две различни емисии со Piter Dzeningson и Dajana Sojer, во кои едновременно се појавувале иста слика на снајперисти: еднаш како Муслимани, другпат како Срби, со различни значења кои меѓусебно се исклучуваат. Во реалноста на монтажата една слика може да биде она што во стварниот живот е невозможно: едновременно и Србин и Муслиман. Војната се занимавала со етничката разлика помеѓу идентитетите формирани со историјата која како ’референт’ со монтажата е поништена за да може да се зборува за историската реалност. Иронијата е: стварното е симулирано преку концептот на антиреалност (потврда на иронискиот став на Бодријар и Вирилио за медиумската репрезентација). Во есејот „Заливската војна не се случи“, Бодријар вели: „Заливската војна не можела да се случи“ (1995), но не негира дека во тој регион не постоеле воени активности, туку тврди што и да се случувало таму тоа не била војна каква што ние ја познаваме. Како критериум за потврдување или поништување на значењето Бодријар го зема реципроцитетот на значењето помеѓу ’стварното случување’ и ’праксите на репрезентација’, подразбирајќи дека *реалноста на некој настан* (војната) е дадена преку праксите на репрезентација, така реалноста/вести во согласност со реципроцитет на значењето е дадена преку реалноста на настанот. Ако војната е референт, а вестите се знак, тогаш војната е референт на монтираните знаци, објаснувајќи ја тезата: „војната не беше војна, но тоа е компензирано со фактот дека ниту вестите не беа вести. Ако првото било војна, а второто не биле вести тогаш би постоела нерамнотежа“ (1993: 180). „Војната беше војна само поради моќта на дејствувањето на медиумите“ (Бодријар, 1995). Медиумите ја симулираат ’стварноста’ на Заливската војна преку нејзино наводно претставување што последично води кон исчезнување на значењето на војната и реципрочно исчезнување на значењето на вестите. „Единствено нешто што извлекува симетрија од прогресивната елиминација на значењето е дејствувањето на медиумите и циркулацијата на сликите“ (Бодријар, 1993: 180). Пренесувајќи ја ваквата аргументација на сликата на снајперисти, следува дека симулираниот етнички идентитет е лажен референт. Прифаќањето на симулираниот идентитет за стварен и известувањето за него

го девалвира статусот на вестите како вести. Границите помеѓу референтот и неговата репрезентација преку монтирањето исчезнуваат; монтираната слика едновременно е и знак и означено/референт, а вестите(за војната) повеќе не се вести за 'стварниот настан', туку претставуваат 'конечна уметност на ширење слепило', со што војната се приближува до гледачите. Кој пука и на кого се пука? Никој од стварниот простор и време; злочинот се случува во симулиран простор и време каде пешаците кои треба да бараат засолниште се самите гледачи.

3. НАСТАНОТ, ПРЕВОДОТ, ВЕСТИТЕ - ЗАВЕРА/ТАЕН ДОГОВОР ПРОТИВ СТВАРНОТО

Во САД за време на војната во Босна медиумите известуваа за доаѓањето на децата од Босна во Мејн и за мисијата на Ветераните за мир(национална организација со седиште во Портланд/државата Мејн) прифаќање/давање помош на жртвите од војната. Локалните печатени медиуми објавуваа статии за ужасите/последниците од војната; локалните радија емитуваа интервјуа со професори(за војната); четирите локални ТВ станици(дел од мрежите на ABC, NBC, CBS i FOX) известуваа за случувањата во 'Вестите во шест часот'. Медиумското известување го следев од страна сè додека не бев замолена од Ветераните за мир да бидам преведувач од српскохрватски на англиски јазик и обратно за пристигнатата фамилија од Босна во авионската база Ендрјуз(округот на Вашингтон), каде запознав повредено момче/тинејџер, неговата мајка, помладиот брат и ја дознав нивната трагедија: Арнел Мартиновиќ – Муслиман бил погоден во глава од шрапнел кога хрватската артилерија го гранатирала нивното село близу Мостар. Останал парализиран, бил несоодветно лекуван во локалната болница, спасен од персоналот на ОН, примен во американската воена болница во Сплит, откаде започнува неговото патување за САД. Ги придружував од Ендрјуз до авионската база Луистон во Мејн, каде на момчето му беше закажана хоспитализација, а со мајката требаше да се одржи конференција за печат. Она што тогаш(пред 20 години - студент на новинарство) ми беше непознато - која би била мојата улога при создавањето на вестите? Не помислив дека 'мојот превод' ќе биде дел од големата завера/таен договор(помеѓу мене и мајката) против 'стварното'. Кога слетавме во Луистон, медицинскиот персонал го пренесе момчето од авионот во возилото - брза помош. Телевизиските екипи го документираа, а репортерите упатија прашање до мајката: „Што имате да изјавите за патувањето?“ Го преведов прашањето на мајката. Ми рече: „Јас немам ништо што да кажам“. „Треба да кажете нешто, ако ништо не кажете ќе биде навреда“ и ѝ ја објаснив и содржината на прашањето и контекстот. „Ти кажи, сè што сакаш да кажеш“, ми рече мајката. 'Вестите во шест часот' вечерта го пренесоа мојот 'превод'. Еве дел од транскриптит:

Репортер: „Долго патување за Арнел Мартиновиќ, од Мостар до Германија преку Вашингтон до Мејн, што сè помина, способен е да поздрави(...), после страдањата од артилерискиот напад со повреда во глава Арнел поминал три дена во кома(...), британска болничарка го нашла и сместила во американската воена болница(...), Ветераните за мир го донеле тука(...), за разлика од многу другари тој имаше среќа сè уште да има мајка да оди со него...“ Јас: „Таа вели дека многу Ви е благодарна и 'како мајка' не наоѓа зборови кои можат да ја изразат нејзината благодарност за помошта, која нејзиниот син ја добива од Вас, воодушевена е од приемот и помошта од сите страни...“

Известувањето почна со приказната за патувањето и причината поради која Арнел е донесен. Приказната се преклопува со сликите: медицинскиот персонал го пренесува Арнел од авионот во возилото/брза помош, Арнел гледа во камерата, поздравува - ориентација коментирана од репортерот: „...тој е способен да поздрави...“. Потоа приказната се насочува кон мајката и преведувачот, а гласот на репортерот: „...за разлика од многу другари, тој имаше среќа сè уште да има мајка да оди со него...“, сугерира: жената е мајката, а девојката преведувачката. Одговорот на мајката е преведен. Од преводот се дознава дека таа зборува „како мајка“ на ова дете и е благодарна за помошта која ја добива од сите страни. Нејзината 'преведена' изјава се сече токму на „...помош од сите страни...“, а репортерот го тематизира „...помош...“: „она што е важно за нас Американците е нашиот допринос при оздравувањето на нејзиниот син“. При анализира, извештајот ја претпоставува точноста на преводот. Согласно транскриптит на настанот може да се понуди *алтернатива* за анализа на кодот. Мој предмет на анализа овде е двојната карактеристика на мојата продукција: тоа што го произведов за јавно бележење од гледачите и тоа што беше испуштено, а не беше забележано од гледачите; 'објект' составен од два дела со несиметрични значења: тоа што мајката навистина го кажала: „Јас немам ништо што да кажам“ и тоа што го преведов: „...како мајка...“. Проблемот на означувањето и неговата анализа се наоѓа во овој детаљ. Првата скриена изјава „Јас немам ништо што да кажам“, не е детаљ кој постои во транскрипцијата на видео лентата, именувана како 'детаљ на производството'- присутен и содржан во настанот. Втората изјава „...како мајка...“, постои во сегментите достапни од транскрипцијата на видео лентата/значењето се наоѓа во транскриптит, именувана како 'детаљ на податокот'- припаѓа на логиката 'начело на перцепција на гледачот'. Постојат две паралелни правила на означување кои се

вкрстуваат од два различни контексти: гледачите и произведувачите. Во првиот контекст/гледачите 'начелото на перцепција на гледачот' („...како мајка...“) почива на својствата регулирани од настанот во кој сме Јас(преведувач) и Таа(мајка на рането дете), која добива прашање од репортерот, а Јас го преведувам одговорот. Претпоставката за точноста на мојот превод ја претпоставува адекватноста на значењето која се повикува на тоа што кажав дека мајката кажала. Тоа што беше кажано пред и наменето за преведување е стварното. Преводот на англиски кој е веднаш после е реалното(контекстуално прв), одреден е како 'операција на претставување' и има елемент на точност. За утврдување на точноста на мојот превод, постојат два критериуми: етнографски/гледачот(интерпретативно/претпоставена категорија) и праксеолошки/производителот(стварна продукција на слушнатото и вештина за разбирање на тоа што мајката ми го кажала). Преводот е утврден како репрезентација на стварното/симулиран одговор. Прашањето за стварното и репрезентираното/реалното би се воспоставило како проблем само ако постои растојание помеѓу стварното и репрезентираното; точното и симулацијата. Прашањето што е 'стварно'?, не се одговора преку културниот аксиом на кодот, туку преку прашањето За кого и за која цел? За ТВ публиката мојот превод беше 'стварен'; за репортерите - доволно стварен; за мајката - стварен, а за мене тоа што го зборував не беше стварен превод, но одговараше на ситуацијата. Анализата покажува дека стварното не е фиксиран референт, туку подвижна мета - мобилна констелација од различни сфаќања за настанот.

4. МЕДИУМСКИ КОНТЕКСТ, ЈАВЕН СПЕКТАКЛ, ИНТЕРВЕНЦИЈА НА 'СТВАРНОТО'

Буквалниот превод на исказот „Јас немам ништо што да кажам“, ќе беше срам за мајката(што го кажала) што значи: стварното не беше добра вест. Исход од ситуацијата беше појавата на контекстуална контингентност на редот на настаните(во зависност од контекстот). Репортерите го конструираа јавниот настан, му дадоа хуманитарен карактер, а Пентагон, Ветераните за мир, болниците во Мејн и Јас дониравме помош за жртвите. Јас бев регрутирана да го произведам/актуелизирам хуманитарниот карактер на настанот, заедно со оние и за оние кои го смислија, за медиумскиот контекст и да го исполнам тоа што мајката 'не успеала' да го исполни. Позицијата на преведувач ми дозволуваше контекстуално прилагодување на правилото 'духот на моментот' и преводот зависеше од мојата ориентација спрема контекстот на медиумскиот настан. Моето преведување(согласно Бодријар)'беше направено за медиумите' па 'мојот превод' не беше превод. Бодријаровиот код за комуникација е еднонасочна циркулација на означување, со што се сложува Гадамер за кого „преводот е интерпретација“(Gadamer, 1975: 162), но нивните сфаќања за референтот се спротивни. Референтот за Гадамер секогаш е автентичен, а за Бодријар референтот секогаш е лажен. Алтернатива за Бодријаровиот означен референт е понудена преку контекстуалната референца на Хаберманс(„преводот е облик на разбирање“, 1956) и Вингенштајн(„референтот за адекватноста на преводот не е светото/сакрално значење, туку местото на временскиот миг и начинот на користењето на зборовите“, 1968). Ако преводот е врзан за временскиот миг и начинот на користењето на зборовите, тогаш 'референцата на преводот' се наоѓа во промислувањето на ситуацијата или во играта која се игра. Применувајќи го ова на преводот: мојот превод ги следел правилата кои ги прифатив во моментот на измислување на одговорот, а не светиот збор. Исправноста и адекватноста на преводот не се добиваат преку значењето, туку со одредување на контекстот во кој зборовите се изговараат. Стигнав до прашањето: „Како знаев што да кажам“? Мајката(соочена со камерите) беше 'бавна на јазик', но постои некој кој е 'брз на јазик'. Јас ставив зборови во устата на мајката(таа кажа дека како мајка нема зборови да го изрази...) како чин на 'јавен спектакл'. За телевизијата не е важна вистината туку јавниот спектакл. Мојот превод беше ad hoc пронајдок - во моментот при сrouchување на содржината на измислениот одговор зборував течно, согласно моето разбирање и ориентирање кон медиумскиот контекст, кој ја организираше мојата интервенција на стварното. Моето учество во продукцијата на вести(одговор на конференцијата за печат) беше резултат на мојата реакција, а не управувано по претходно даден код на дејствување.

5. 'ШИРЕЊЕ НА СЛЕПИЛО' – СИМУЛАЦИЈА

СЕГА во сегашноста сфаќам: ТОГАШ во минатото согласно контекстот и случувањето во кои се најдов, сум го анализирила општествениот, културниот, политичкиот поредок на другите, но сум ја опсервирала и мојата сопствена продукција на ситуацијата(тогаш), која ДЕНЕС ја сметам како можност за анализа на медиумскиот настан од перспектива на културолог. Која беше мојата ситуација? Јас имав сопствен контекст - еден од симулациите различни од мојот автореференцијален поглед и затоа субверзивен за културолошки поглед. Кај набљудувачите преку моќта за брзо ширење на слепилото', поминав како легитимен преведувач,

чувајќи ја само за себе вистината за моето дејствување/сопствената продукција. Оттука, мојата анализа не е културолошка и конверзациска, кои природните појавувања на феномените ги анализираат преку анализата на видео касетата, која во случајов како податок е недоволен извор, бидејќи касетата за настанот ги содржи праксите на симулација кои камерата не ги регистрирала. Аналитичкиот пристап во контекстот на продукцијата на касетата го комплицира прашањето за сигнификација која се поместува со промена на контекстот, а детаљот кој го поместува значењето е 'привилигиран детаљ', кој во анализата при дистрибуција на транскриптот на видео касетата не е достапен. Единствено достапен е во автореферентната анализа на производителот на детаљот. Можноста за анализа на транскриптот исчезнува бидејќи податоците се 'впишани' во телото на преведувачот. Предизвик за културолошката анализа во теоријата на кодот е пронаоѓањето на делот кој недостасува на касетата(каде она што недостасува е симулација). Во мојата автореферентна анализа делот кој недостасува од касетата го рedefинира значењето на анализата на касетата, но детаљот праксеолошки е невидлив, па конверзациската и културолошката анализа немаат пристап до условите за продукција на значењето. При споредувањето на стварниот настан(одговорот на мајката) со мојот опис на реалниот настан (мојот превод) и создавањето на вести, Бодријаровата 'катастрофа' за исчезнување на стварното кое станува реално, се појавува само ако е можно споредување на одговорот на мајката со мојот превод. Теоријата на кодот/ конверзациската анализа почива на 'начелото на перцепција на публиката'. Касетата е монтирана, говорот на мајката е исечен и на гледачите не им е достапен, но и да е достапен еден мора да има билингвални вештини да ги детектира разликите. Поседувањето на вештината чини анализата на изворните услови на симулацијата да биде можна. Теоријата на кодот/конверзациската анализа го подвлекува репрезентираното(монтираното), а не продукциското значење на настанот. Ако настанот е снимен на видео касетата како симулиран настан тој е таков освен ако не се открие со нечија моќ. Конверзациската анализа/анализата на кодот може да ја покрие само веќе завршената и откриена операција на симулацијата, но методолошки не може да го открие производството на симулацијата, за разлика од културолошката анализа која го опишува симулирањето на продукцијата.

ЗАКЛУЧОК

Мојот превод го симулираше стварното, а стварниот настан исчезна во моментот на неговата репрезентација. Согласно Бодријар станува збор за катастрофа на означувањето, но може да се понуди и алтернативно објаснување. 'Стварниот' одговор на мајката даваше отпор и ривалски контекст за настанот на репортерот. Мојот превод може да се толкува како движење во играта на корегирање/глуменење за неа, во 'духот' на контекстот на настанот. 'Реалната' рутина спроведена по однос на настанот со моќта на монтажата за медиумските гледачи претставуваше стварна вест на денот. Оттука, медиумите се ресурси за симулирање на стварното и пласирање на реалното; за паметење и контрола на стварното и за сеќавање и конструирање на реалното. Преку монтажа и симулација на стварноста можат да проектираат реална слика за стварен настан и таа да стане доминантна како медиумска сензација и јавна перцепција.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Baudrillard, J. *The Masses: The Implosion of the Social in the Media*. Bloomington: New Literary History, 1983.
- .-. *Simulations*, прев. Paul Foss, Paul Patton and Philip Beitcham. Semiotext(e), 1985.
- .-. *The Gulf War Did Not Take Place*. прев. Paul Patton, Bloomington: University of Indiana Press, 1993.
- [2] Deleuze, G. and Guattari, F. *Anti-Oedipus, Capitalism and Schizophrenia*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1983.
- [3] Eco, U. *A Theory of Semiotics*. Bloomington, London: University of Indiana Press, 1976.
- [4] Enzensberger, H. M. "Constituents of a Theory of the Media", во: *New Left Review*, бр. 64, стр. 13-36, 1970.
- [5] Фројд, С. *Грешки*, Ѓурѓа, Скопје, 1987.
- [6] Gadamer, H.G. *Truth and Method*. New York: A Continuum Book, The Seabury Press, 1975.
- [7] McLuhan, M. *Understanding Media*. New York: McGraw-Hill, 1968.
- [8] Mollon, P. *Freud i sindrom lažnog sijećanja*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, 2001.
- [9] Virilio, P. *The Art of Motor*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1995.
- [10] Wittgenstein, L. *Philosophical Investigation*. New York: MacMillan Publishing, 1968.
- [11] Шелева, Е. *Културолошки есеи*. Магор, Скопје, 2000.